

İstanbul,
Sayı,

31.01.2019
7214 A.B.

İSTANBUL
BAROSU
BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
BAŞKANLIĞI
ANKARA

İlgi: 24/01/2019 tarih ve Duyuru no: 2019/11 sayılı yazınız.

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun istemiş olduğu "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Yasanın Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar Hakkında" görüş üzerine Baromuz Kadın Hakları Merkezi'nin hazırlamış olduğu rapor yazımız ekinde bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla.

Av. Mehmet DURAKOĞLU
İstanbul Barosu Başkanı

ii.01 FO1-00/24:05:2006

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara, 24.01.2019

BARO BAŞKANLIĞI

DUYURU NO:2019/11

Konu : TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun Bilgi ve Görüş Talebi Hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'ndan alınan 21.01.2019 günlü yazının bir örneği ekte gönderilmiştir.

Söz konusu Komisyon tarafından, İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 sayılı Yasanın uygulanmasında yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin tespiti amacıyla, TÜBAKKOM görüşlerinin (Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonunun) 01 Şubat 2019 tarihine kadar bildirilmesi talep edilmektedir.

Birliğimiz görüşlerine esas olmak üzere; Baronuz Kadın Hakları Komisyonu/ Merkezinizin konu hakkındaki görüşlerinin 28 Ocak 2019 tarihine kadar Birliğimize ivedi olarak gönderilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla

+ Sn. Av. Nazan MOROĞLU
- Kadın Hak. Mrb. Bşk.

Avukat Metin FEYZİOĞLU
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Eki

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Yazısı.

Adres: Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad. Av.Özdemir Özok Sokak No:8 06520 Balgat - ANKARA

Tel: 0 (312) 292 59 00 - Faks : 0 (312) 286 55 65

İnternet Adresi: www.barobirlik.org.tr e-mail: tbb@barobirlik.org.tr

7214

25-01-2019

Sayın Başkan
Ben

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN ETKİN UYGULANMASI VE İZLENMESİ
ALT KOMİSYONU

Sayı : 90603329-130.04-417691
Konu : Bilgi ve Görüş Talebi

21.1.2019

BARO BAŞKANLIKLARINA

Komisyonunuzun 14. Kasım 2018 tarihli toplantısında alınan kararla, "İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi" Alt Komisyonu kurulmuştur. Alt Komisyonun çalışmalarını kapsamında yaptığı 17 Ocak 2019 tarihli 3 üncü toplantısında, İstanbul Sözleşmesi'nin (Kadın Karşı Şiddetle ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önteme Avrupa Konseyi Sözleşmesi) ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un uygulanmasında yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin tespiti amacıyla Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonu'ndan ve 81 il barosundan görüş alınması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda Komisyonunuzca değerlendirilmek üzere konuya ilişkin görüş ve önerilerinizi içeren bir raporun 1 Şubat 2019 tarihine kadar Alt Komisyona iletilmesi hususunda gereğini, 5640 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca rica ederim.

Hülya NERGİS
Kayseri Milletvekili
Alt Komisyon Başkanı

NOT: Resmî yazılar postaya verilmiş ve ayrıca faks ile iletilmiştir.

Bilgi ve İletişim: Beyhan HAMURCU

Yasama Uzmanı

0312 420 37 04

beyhan.hamurcu@tbmm.gov.tr

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na sunulmak üzere
Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye
Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi - İstanbul Sözleşmesi ve
6284 sayılı Yasanın Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar Hakkında

İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi Raporu

Kadın Hakları Merkezince sunduğumuz Raporda, İstanbul Sözleşmesinin ve 6284 sayılı yasanın önemle uygulanması gereken hükümlerinden örnekler verilerek uygulamada bu konularda yaşanan sorunlara dikkat çekilecektir.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Türkiye'nin 11.05.2011 tarihinde ilk imzacısı olduğu, 24 Kasım 2012 tarihinde onayladığı ve Avrupa Konseyinde Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe giren "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Sözleşmesi)" hükümleri yeterince uygulanmamakta ve taahhüt edilen konularda sorunların çözümüne yönelik kararlı adımlar atılmamaktadır. Anayasamızın 90. maddesi uyarınca bir kanun hükmünde olan bu sözleşmenin taraf devletlere yüklediği birçok görev bulunmaktadır.

Madde 4 – Temel haklar, eşitlik ve ayrımcılık yapılmaması:

Sözleşmenin 4 maddesinde: *"Taraf Devletler herkesin, özellikle de kadınların, gerek kamu gerekse özel alanda şiddete maruz kalmaksızın yaşama hakkını yaygınlaştırmak ve korumak için gerekli olan yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır"* hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, taraf devletlere özellikle kadınlar için yasal ve diğer tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir. 2011 yılında bu sözleşmeye ilk imza koyan Devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bu madde doğrultusunda 6284 sayılı yasayı kabulünün dışında, uygulamaya yönelik aşağıda bir kısmı belirtilecek olan diğer tedbirler alınmamıştır.

Şiddet her geçen gün artmakta olup, 2018 yılında 440 kadın öldürülmüş, cinsel şiddete maruz kalan kadın sayısı 317'dir. Çocukların cinsel istismarının, çocuk evliliklerinin önlenmesi için kararlı adımlar atılmamaktadır. Bu durum Sözleşme şartlarının yerine getirilmediğini ve Devletin üzerine düşen görevi yeterince yapmadığını ortaya koymaktadır.

Madde 14 – Eğitim :

Sözleşmenin 14. Maddesinde: *" Taraf Devletler, yerine göre, tüm eğitim seviyelerinde resmi müfredata, kadın erkek eşitliği, toplumsal klişelerden arındırılmış toplumsal cinsiyet rolleri, karşılıklı saygı, kişisel ilişkilerde çatışmaların şiddete başvurmadan çözüme kavuşturulması, kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişilik bütünlüğüne saygı gibi konuların, öğrencilerin zaman içinde değişen öğrenme*

kapasitelerine uyarlanmış bir biçimde dahil edilmesi için gerekli tedbirleri alacaklardır.

Taraf Devletler 1. fıkrada belirtilen ilkeleri yaygın eğitimin yanı sıra, spor, kültür ve eğlence tesislerinde ve medyada yaygınlaştırılmasına yönelik gerekli tedbirleri alacaklardır.”

hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, taraf devletler tüm eğitim seviyelerinde farkındalığı artıracak düzeyde eğitim yapmak yükümlülüğü altındadır. Bu madde uyarınca okulöncesinden, ilkokuldan başlayarak eğitimin her aşamasında toplumsal cinsiyet eşitliği ve yasalar konusunda dersler konulması, toplumun tamamının bu konularda eğitim alması sağlanmalıdır.

Madde 15 – Uzmanların eğitimi

Sözleşmenin 15. Maddesinde:

“Taraf Devletler, bu Sözleşme kapsamında yer alan şiddet eylemlerinin mağdurlarıyla veya failleriyle ilgilenen uzmanlara, bu tür bir şiddetin önlenmesi ve ortaya çıkarılması, kadın erkek eşitliği, mağdurların hakları ve ihtiyaçlarının yanı sıra ikincil mağduriyetin nasıl önleneceği hakkında uygun eğitimi sağlar veya bu eğitimleri güçlendirir...” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, tüm uygulamacılara, uzmanlara Sözleşme ve 6284 sayılı yasa hakkında eğitim verilmelidir. Ancak, Aile Mahkemesi hâkimlerinin, savcılar, kolluk ve mülki amirlerin büyük bir kısmı “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nden haberdar değildir. Bu nedenle de kararlarında Sözleşme hükümlerini gözetmemekte, Sözleşmeye aykırı kararlar vermektedirler.

Bu olumsuzluğun önüne geçilmesi için öncelikle Hukuk Fakültelerinde ve ADALET AKADEMİSİNDE toplumsal cinsiyet eşitliği, 6284 sayılı yasa, İstanbul Sözleşmesi ve ilgili mevzuatı içeren dersler konulmalıdır. Ayrıca tüm hâkim ve savcılara da Sözleşme konusunda eğitim verilmesi gerekmektedir.

Madde 17 – Özel sektör ve medyanın katılımı :

Sözleşmenin 17. Maddesinde ; *“ Taraf devletler, özel sektörü, bilgi ve iletişim teknolojisi sektörünü ve medyayı, bu sektörlerin ifade özgürlüğüne ve bağımsızlığına gerekli saygıyı göstererek, kadına yönelik şiddeti önlemeye ve kadın onuruna saygıyı arttırmaya yönelik politikaların oluşturulmasına ve uygulanmasına ve bu konularda kılavuzların oluşturulmasına ve kendi kendini düzenleyici standartların belirlenmesine katılmaya teşvik edecektir. Taraf devletler özel sektör aktörleriyle işbirliği içinde, çocuklar, anne babalar ve eğitimciler arasında, zararlı olabilecek, cinsel ve şiddet içeren aşağılayıcı içeriklere erişim sağlayan bilgi ve iletişim ortamıyla nasıl baş edileceğine yönelik beceriler geliştirip yaygınlaştıracaktır.”* hükmüne yer verilmiştir.

Ancak özellikle televizyonlarda kadın ve çocuğa karşı şiddetin olmadığı neredeyse hiçbir dizi yoktur. Haber programları şiddet olayları heyecanlı hikâyeler gibi anlatılmakta ve magazin haberi gibi verilmektedir. Kadın programı adı altında yapılan programlarda devamlı cinayetler, şiddet ve kadına yönelik aşağılayıcı söz ve davranışlar yer almaktadır.

BASININ HABER YAPMA ÖZGÜRLÜĞÜ VARDIR. Ancak bu özgürlük **KADIN VE ÇOCUKLARI MAĞDUR EDECEK ŞEKİLDE KULLANILMAMALIDIR.** Bu konuda düzenlemeler getirilmeli ve RTÜK bu tarz reklam, dizi ve haber programlarına yaptırım uygulamalı, gerekirse yayından kaldırılmalıdır.

Madde 20 – Genel destek hizmetleri :

Sözleşmenin 20. Maddesinde ; *“Taraf Devletler mağdurların şiddet eylemi sonrasında iyileşmelerini kolaylaştıracak hizmetlere erişimini sağlayacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır. Bu tedbirlere gerektiğinde, yasal ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, finansal yardım, konut sağlama, eğitim, öğretim ve iş bulma yardımı da dahil olacaktır.”* hükmüne yer verilmiştir.

Uygulama ise bu konuda son derece yetersizdir. Kadının en önemli özgürlüğü **EKONOMİK ÖZGÜRLÜKTÜR.** Öncelikle bunun sağlanması için gerekli girişimler yapılmalıdır. Örneğin, sığınma evindeki kadınlara meslek edindirme kursları açılmalı ve sonrasında iş bulunmalıdır. Şiddete uğrayan kadının yaşadığı travma nazara alındığında öncelikle psikolojik olarak desteklenmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Bunun için yeterli personel istihdam edilerek mutlaka psikolojik destek ve tedavisi yapılmalıdır. Ayrıca İŞKUR ile irtibata geçilerek şiddet mağduru kadınlara işe alınmada öncelik tanınması sağlanmalıdır.

Madde 23 – Sığınaklar:

Sözleşmenin 23. Maddesinde : *“Taraf Devletler, mağdurlara ve özellikle kadın ve çocuklara kalacak güvenli yer sağlamak üzere uygun, yeterli sayıda kolayca erişilebilir sığınaklar oluşturmak ve mağdurların yardımına proaktif bir biçimde koşmak üzere gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.”* hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme göre, taraf devletlere sığınma evi açma görevi verilmiş olmasına rağmen ülkemizde yeterli sayıda açılmamış olup 137 sığınma evi bulunmaktadır. Sığınma evlerinde de çoğu zaman kapasite dolu olmakta ve sığınma isteyen kadınlar yerleştirilememektedir. Belediyeler yasasında sığınma evi açma yükümlülüğü olmasına rağmen çok az belediye bu yükümlülüğünü yerine getirmiştir. Bu konuda da acilen tedbirler alınmalı. yeterli ve kadına her türlü fiziki, psikolojik ve maddi destek verebilecek kapasitede sığınma evleri açılmalı ve bu görevi yerine getirmeyen belediyeler hakkında da yasal işlem yapılmalıdır.

Madde 24 – Telefon yardım hatları:

Sözleşmenin 24. Maddesinde: “*Taraf Devletler bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak telefonla arayanlar için, gizliliğe bağlı kalarak veya arayanların kimliklerinin açıklanmamasına gereken dikkati göstererek, ülke çapında 7 gün 24 saat esasına göre faaliyet gösteren ücretsiz telefon hatlarının oluşturulması için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.*” hükmüne yer verilmiştir. Halen bu amaçla kurulmuş ALO 183 hattı bulunmaktadır. Ancak bu hat, kadına yönelik şiddete özel bir hat olmayıp, aranıldığında son derece mekanik bir yaklaşımla karşılanmaktadır. Büyük zorluklarla ve cesaretini toplayarak hattı arayan mağdurlar bu yaklaşım karşısında cesareti kırılmakta ve istediği yeterli bilgileri alamamaktadır. Bu nedenle de İstanbul Sözleşmesi doğrultusunda YETERLİ DONANIMA SAHİP, YASALAR VE UYGULAMA KONUSUNDA EĞİTİM ALMIŞ ELEMANLARIN ÇALIŞTIĞI ve 7/24 hizmet veren bir ACİL YARDIM HATTI KURULMASI gerekmektedir.

Madde 25 – Cinsel şiddet mağdurlarına yönelik yardım :

Sözleşmenin 25. Maddesinde “*Taraf Devletler, mağdurlara yönelik tıbbi ve adli muayene, travma desteği ve danışmanlık sağlamak üzere, yeterli sayıda, uygun ve kolay erişilebilir tecavüz kriz veya cinsel şiddet yönlendirme merkezlerinin kurulması için gereken yasal veya diğer tedbirleri alır.*” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, cinsel şiddet durumunda “tecavüz kriz merkezleri”nin kurulması yükümlülüğü getirilmiştir. Türkiye’de henüz kurulmamış olan bu merkezlerin derhal kurulması ve yeterli sayıda, eğitimli personel bulundurulması gerekmektedir.

Madde 34 – Takip

Sözleşmenin 34. Maddesinde :

“*Taraf Devletler, başka bir kişiye karşı mükerreren tehditkâr davranışlara girişerek kişinin güvenliğinden endişe etmesine sebep olan kasıtlı davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alır*” hükmüne yer verilmiştir.

Ancak ısrarlı takip mağdurları korunamıyor, adeta şiddetin uygulanması bekleniyor.

Madde 37 – Zorla yapılan evlilikler:

Sözleşmenin 37. Maddesinde :

“1 - *Taraflar bir yetişkini veya çocuğu kasten evliliğe zorlamanın cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.*”

2- *Taraflar: bir yetişkinin veya çocuğun, ikamet ettiği taraf veya Devletten farklı bir tarafa veya devlete, söz konusu yetişkini veya çocuğu evliliğe zorlama amacıyla kasten kandırılarak götürülmesinin cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.*”

Ülkemizde halen ÇOCUK GELİNLER sorunu çözülmüş değildir. Medeni Kanun’da evlenme yaşı 17 yaşın doldurulması olarak belirlenmiş olmasına karşın bu yaşın altında pek çok kız çocuğu ailelerinin baskısı ve uygun görmesiyle evlenmeye zorlanmaktadır. Devlet bu konuda derhal tedbirleri almalı, bu şekilde evlendirilen çocukların aileleri hakkında yasal işlem yapılmalıdır. Sözleşme 37. maddesi gereğince TCK.da “zorla evlendirme,çocuk yaşta evlendirme konusunda düzenleme yapılmalıdır.

Madde 42 – Sözde “namus” adına işlenen suçlar da dahil olmak üzere, işlenen suçlar için kabul edilemez gerekçeler :

Sözleşmenin 42. Maddesinde : *“Taraflar Devletler bu Sözleşme kapsamında kalan şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra başlatılan ceza davalarında kültür, töre, din, gelenek veya sözde “namus”un gerekçe olarak öne sürülmesinin önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.”* hükmüne yer verilmiştir.

Oysa uygulamada tam aksine şiddet eylemlerinin gerçekleşmesinden sonra başlatılan ceza davalarında bilhassa kadın cinayetleri davalarında yasal koşulları oluşmadığı halde basmakalıp gerekçelerle “haksız tahrik” (TCK 29.md) ve “iyi hal” (TCK 62 md) indirimleri uygulanmaktadır. Sözleşmeye aykırı olarak ; kültür, töre, din, gelenek veya sözde namus , haksız tahrik indirimine gerekçe yapılmaktadır. Soyut gerekçelerle iyi hal indirimi (takdiri indirim) uygulanmaktadır. Bu uygulamaya derhal son verilmeli ve hakimler bu konuda sözleşme hükümlerini dikkate almalı, aksine davrananlar hakkında cezai ve disiplin işlemleri yapılmalıdır.

Madde 48 – Zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçlerinin veya hüküm vermenin yasaklanması:

Sözleşmenin 48. Maddesinde ; *“ Taraflar Devletler bu Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak, arabuluculuk ve uzlaştırma da dahil olmak üzere, zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçlerini yasaklamak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır. Taraflar devletler bir para cezasının ödenmesinin emredilmesi halinde, failin mağdura karşı finansal yükümlülüklerini yerine getirebilme yeteneğinin gereken biçimde hesaba katılmasının temin edilmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.”* hükmüne yer verilmiştir. **Bu hükme göre, UZLAŞTIRMA VE ARABULUCULUK gibi alternatif çözümlerin asla düşünülmemesi, gündeme bile getirilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.**

Uygulamada ise, 2016 yılında çıkarılan bir KHK ile kadınların en çok maruz kaldıkları basit yaralama, hakaret ve tehdit UZLAŞTIRMA KAPSAMINA ALINMIŞTIR. Uygulamada uzlaştırmacı, tarafların uzlaşmaları konusunda ısrarcı olup kadının, şiddet mağdurunun bir kez daha mağdur edilmesine yol açılmaktadır. Sözleşme ihlal edilmemeli, bu uygulamaya derhal son verilmeli ve bu suçlar uzlaştırma kapsamından çıkarılmalıdır.

Ayrıca, son günlerde AİLE HUKUKUNDA ARABULUCULUK konusu Adalet Bakanlığı tarafından ısrarla gündeme getirilmektedir. Ülkemizde boşanma davalarının hemen tamamında psikolojik, sosyal, ekonomik, fiziksel, cinsel şiddet türlerinden en az biri vardır. Dolayısıyla aslında boşanma davasında kadın, aynı zamanda bir şiddet mağdurudur. Mağdur kadın, arabulucunun önünde kendisini mağdur eden erkekle konuşmak, onu dinlemek zorunda bırakılacak, ruhsal açıdan ikincil bir şiddete katlanmak zorunda kalacaktır. ARABULUCUNUN KADININ GÜVENLİĞİNİ ve kendi güvenliğini de TEMİN EDEBİLME İMKANI YOKTUR. Bu gerçek ortadayken **Aile Hukukunda arabuluculuk** düşünülmesi **SÖZLEŞME HÜKÜMLERİNE** aykırıdır.

Raporumuz ekinde **GREVIO'nun Türkiye Raporu** hakkında bir değerlendirme yazısı bulunmaktadır (EK). Bu raporda Türkiye'nin yaptığı ve yapmadığı tüm hususlar belirtilmiştir.

Hem görüşlerimiz, hem de rapor nazara alındığında taahhüt edilen yükümlülükleri yerine getirmede çok eksiklerin olduğu görülecektir.

Devlet bir an önce taahhütleri doğrultusunda düzenlemeler yapmalı ve tedbirler almalı ve uygulayıcıların bu yasalara ve tedbirlere uymasını sağlayacak stratejileri yaşama geçirmelidir.

6284 sayılı AİLENİN KORUNMASI VE KADINA KARŞI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN

Yasanın uygulanması ile görevli Aile Mahkemelerinin kuruluş yasasına uygun yapılanma gözardı edilmektedir. 4787 sayılı "Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullarına Dair Kanun"un **Aile mahkemeleri hâkimlerinin nitelikleri ve atanmaları başlıklı 3. maddesinde :**

Madde 3- *Aile mahkemelerine, atanacakları bölgeye veya bir alt bölgeye hak kazanmış, adli yargıda görevli, tercihan evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile hukuku alanında lisansüstü eğitim yapmış olan hâkimler arasından Hâkimler ve Saveılar Yüksek Kurulunca atama yapılır."* hükmüne yer verilmiştir.

Buna rağmen, son yıllarda bu maddeye uyulmadığı görülmektedir. Ayrıca Aile Mahkemesi hâkimlerinin sıklıkla değişmesi ihtisas mahkemeleri olan bu mahkemelerde davaların uzamasına ve adil olmayan kararlar çıkmasına neden olmaktadır. Bunun önüne geçilebilmesi için yasanın aradığı şartları haiz, konusunda deneyimli ve eğitim almış hakimlerin bu mahkemelere atanması ve yerlerinin bu kadar sık değiştirilmemesi gerekmektedir.

Aile Mahkemeleri, Anayasanın 41. maddesinde de belirtildiği gibi toplumun temeli olan aile ile ilgili kararlar veren mahkemelerdir. Bu nedenle de hâkimlerinin yasanın aradığı şartları haiz olmalarının üzerinde titizlikle durulmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca, Aile İçi Şiddet vakalarında görevli savcılarında mevzuat ve yasa konusunda yeterli bilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle gerek hâkim, gerekse savcılara yönelik bu konularda acilen meslek içi eğitim düzenlenmesi ve uygulamalarının da takip edilmesi gereklidir.

6284 sayılı kanunun uygulanmasında çok önemli işlevi olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri aradan geçen yedi yıla rağmen yasanın amacına uygun kurulamamıştır.

MADDE 14 – (1)”Bakanlık, gerekli uzman personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmidört saat esasına göre yürüten, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, şiddet önleme ve izleme merkezlerini kurar.

(2) Kurulan merkezlerde şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik izleme çalışmaları yapılır ve destek hizmetleri verilir.” hükmü düzenlenmiştir.

6284 sayılı yasanın 14. maddesi gereğince ŞÖNİM’lerin (Şiddet İzleme ve Önleme Merkezi) bütün illerde kurulması gerekmektedir.

ŞÖNİM’ler bugün itibarıyla 76 ilde standartlara tam uygun olmamakla birlikte faaliyete geçmiştir. Oysa kadının şiddetten korunmasında önemli bir işlevi olan bu merkezlerin diğer illerde de derhal kurulması gerekmektedir. ŞÖNİM’lerde kalan çocukların okullara gidebilmesinde büyük sorun yaşanmakta, adresleri olmadığından kayıtları yapılmamakta, bu nedenle eğitim hakları ellerinden alınmaktadır.

Çalışan personel de yeterli eğitime sahip olmadığı gibi çok sık değişmektedir. ŞÖNİM’lerde çalışan personel için İSTANBUL SÖZLEŞMESİ, 6284 sayılı yasa ve diğer yasalar konusunda EĞİTİMLER YAPILMASI, TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KONUSUNDA bilgilendirilmeleri ve mağdurlarla iletişim tekniklerini de

öğrenmeleri gerekmektedir. Bu şekilde yetişen elemanlar bu merkezlerde çalıştırılmalı, zorunlu olmadıkça görev değişikliği yapılmamalıdır.

Kadın hukukçuların ve kadın derneklerinin büyük mücadeleleri ve destekleri sonucunda 1998 yılında kabul edilen 4320 ve bilahare 2012 yılında kabul edilen 6284 sayılı yasalar şiddetle mücadelede ve şiddet mağdurlarının korunmasında önemli mesafeler alınmasını sağlamıştır. Çıkarıldığı ilk yıllarda çok daha etkin uygulanan yasalar son birkaç yılda ne yazıkki koruyucu, önleyici birçok tedbirin verilmemesi şekline dönüşmüştür.

Özellikle İstanbul'da mahkemelerde genellikle sadece "iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme, küçük düşürücü söz ve davranışlarda bulunmama" haricindeki tedbirler verilmemektedir.

İş yerinin değiştirilmesi, sağlık tedbirleri, çocuklarla ilgili tedbir kararları verilmemekte, nafakaya ilişkin de çok az karar bulunmaktadır. İşyerinin değiştirilmesi, müşterek yerleşim yerinden ayrı bir yerleşim yeri belirlenmesi konularında verilmiş bir karar olmadığı gibi, tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması konusunda da çok az sayıda karar verilmiştir. Sağlık kurumunda tedavi edilmesi yönünde de çok az karar bulunmakta ve sağlık kurumuna yönlendirilmede zorluklar yaşanmaktadır. Mahkemeler Gizlilik kararı vermemekte ısrarcı davranmakta olup, ileri sürülen tüm gerekçeler gözardı edilmektedir. Nadiren gizlilik kararı verildiğinde de uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. (Örneğin: Çocukların okula kayıtları yaptırılmıyor, kadına "adresin yok belediye sana yardım edemez" deniliyor)

6284 sayılı yasanın 5/1-h ve ı bendleri uyarınca tedaviye yönelik önleyici tedbir kararları çok az verilmekte ve bu tedbir kararlarının fiilen uygulanması sağlanamamaktadır.

Tedbir süreleri fiilen kısaltılmıştır. 6284 sayılı yasaya göre tedbir süreleri 6 aya kadar veriliyorken, son yıllarda süreler 15 güne kadar indirilmiştir.

Yasanın amacı tedbir kararlarının getiriliş amacına uygun verilmesi, uygulanması ve caydırıcı olmasıdır. 15 günlük bir tedbirin nasıl bir caydırıcılığının olacağını sorulması gerekir?

Bu şekilde karar verildiğinde DEVAMLILIK OLARAK KARARIN SÜRESİNİN UZATILMASI İSTENMEK ZORUNDA BIRAKILMAKTA, BU DEFA DA HAKİMLER YASAYA AYKIRI OLMASINA RAĞMEN ŞİDDETİN DEVAM ETTİĞİNİN KANITLANMASINI, BUNUN İÇİNDE DELİL İBRAZ EDİLMESİNİ İSTEMEKTEDİRLER. Bütün bu saptamalar BİLGİ EKSİKLİĞİNİ ortaya koymakta ve eğitimin ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Elektronik Kelepçe Kararları ve Uygulama Sorunları :

6284 sayılı Yasanın 12/1.maddesinde:

MADDE 12-“ Bu kanun hükümlerine göre verilen tedbir kararlarının uygulanmasında hakim kararı ile teknik araç ve yöntemler kullanılabilir. Ancak, bu suretle kişilerin ses ve görüntüleri dinlenemez, izlenemez ve kayda alınamaz,” denilmektedir.

05.03.2013 tarihinde Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği' nin 104/1. Maddesinde ;

MADDE 104 –“(1) Haklarında belirli yerlere gitmekten yasaklama veya belirlenen konut, yer veya bölgeden çıkmama ya da belirlenen kişilere yaklaşmamaya dair verilen denetimli serbestlik kararları, elektronik cihaz kullanılmak suretiyle yerine getirilebilir.”

hükmü yer almasına rağmen hakimler elektronik kelepçe kararı vermekten kaçınmakta olup, Elektronik kelepçe talepleri mahkemeler tarafından çoğunlukla reddedilmektedir. İstanbul'da sadece 6 adet elektronik kelepçe takılmıştır.

Oysa elektronik kelepçe takılması en etkili önleyici tedbir kararlarından biridir. Dolayısıyla ELEKTRONİK KELEPÇE hakkında kararların artması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

ISRARLI TAKİP MAĞDURLARI :

Israrlı takip mağdurlarının İstanbul Sözleşmesinin 34. maddesi ve 6284 sayılı yasa kapsamında korunması gerekirken korunamamakta, fiiliyatta şiddetin uygulanması beklenmektedir.

ADLİ MÜZAHERET talepleri genelde fakirlik belgesi ibraz edilemediğinden reddedilmektedir. Oysa şiddet mağduru kadının terk ettiği adresine giderek bu belgeyi alma imkanı olmadığı gibi, bir kısmı da sığınma evinde kaldığından adres kaydı da bulunmamaktadır. Bu konuda hâkimlerin dikkatinin çekilmesi ve bu durumdaki kadınlardan belge istemeksizin adli müzaheret kararının verilmesinin sağlanmasına ihtiyaç vardır.

MÜLKİ AMİRLER :

Yasa tedbir alma görevini MÜLKİ AMİRLERE DE verdiği halde mülki amirler bu konuda yeterli bilgi ve eğitim sahibi olmadıklarından uygulamada yükümlülüklerini yerine getirmediği görülmektedir. FONLAR OLMASINA RAĞMEN mali yardım yapılmamakta, kreş yardımı uygulanmamaktadır. Şiddet mağdurunun yasanın uygulanmaması nedeniyle bir de EKONOMİK OLARAK MAĞDUR EDİLMESİNİN

ÖNÜNE GEÇİLMELİ ve mülki amirlere yönelik eğitim verilmeli, yasayı amaca uygun uygulamaları konusunda dikkatleri çekilmelidir. Keza kolluk kuvvetlerinde de benzer sorunlar yaşanmaktadır.

6284 sayılı yasa konusunda yapılan yayınların bir kısmı şiddetin artmasına yol açacak niteliktedir.

Nitekim, bazı gazeteler, 6284 SAYILI YASAYA KARŞI AÇIK BİR SALDIRIYA GEÇMİŞLERDİR. Başta İstanbul Sözleşmesi olmak üzere Uluslararası Sözleşmeleri, Anayasayı ve şiddetle mücadeleyle ilişkin yasaları ihlal eden şekilde “Aile bütünlüğünü bozan yasa”; “Şeytan Yasası” gibi başlıkları atan bu gazeteler hakkında gerekli YASAL İŞLEMLER YAPILMALIDIR.

Şiddetle mücadele konusunda görev ve yükümlülüğü olan tüm uygulamacılara İstanbul Sözleşmesi ve Uygulama Yönetmeliğine ve 6284 sayılı Yasaya ilişkin eğitim verilmesi ve aile mahkemesi hâkimlerinin, savcılarının, kolluğun, mülki amirlerin bu eğitimlerde verilecek tedbirlerin ne kadar önemli ve önleyici olduğuna dikkatlerinin çekilmesi büyük önem taşımaktadır.

Şiddeti önlemek için ise okulöncesi eğitimden başlayarak eğitimin her aşamasında, ülkenin geleceği olan çocukların gerçek demokrasiyi özümsemiş bireyler olarak yetiştirilmesi, yakın gelecekte şiddetten arınmış bir toplum oluşturulması için toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bir derse müfredatta yer verilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak ; son yıllarda uygulamada yaşanan sorunlar arasında yer alan,

- kurumsal alt yapının tam anlamıyla kurulmamış olması,
- yasayı uygulamakla görevli olanların İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı yasa konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları,
- tedbir kararlarının fiilen kısa süreli verilmesi,
- tedbirlerin somut olayın gereksinimi dikkate alınmadan verilmesi,
- kadına yönelik şiddete yol açan istatistiklerde açık seçik görülen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gözardı edilmesi,
- şiddetle mücadelede kurumlararası koordinasyonun tam anlamıyla kurulmamış olması gibi durumlar. mağdurun korunmasının ve şiddetin önlenmesinin önünde engel oluşturmaya devam etmektedir.

Devlet bu konularda yapması gereken her türlü düzenlemeyi yapmalı, bu alanda çalışan Kadın kuruluşları, Barolar ve Sivil toplum kuruluşlarıyla koordineli çalışmalı, uygulamacıların eğitimine öncelik vermeli ve gerek sözleşme, gerekse 6284 sayılı yasanın uygulanmasını denetlemelidir. 30 Ocak 2019

Saygılarımızla